

Jaarverslag 2010

Stichting Volkssterrenwacht Bussloo

Gevestigd: Bussloselaan 4 te Bussloo (Gemeente Voorst)

Opgericht: 21 december 1973

**KvK: Handelsregister van de Kamer van Koophandel en Twente onder nummer
41038161**

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van het jaar 2010 van de Volkssterrenwacht Bussloo.

De VSB is een van de dertig publiekssterrenwachten die Nederland telt en heeft haar werkgebied globaal lopen in de driehoek Deventer/Apeldoorn/Zutphen.

De VSB is een stichting die zich richt op het verspreiden van kennis rondom de sterrenkunde.

De doelstelling van de VSB is:

Onze sterrenwacht is erop gericht de sterrenkunde voor een breed en gevarieerd publiek toegankelijk te maken. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden deel te nemen aan gezamenlijke activiteiten zoals, waarnemen, astrofotografie, instrumentenbouw, zelfstudie en onderhoud van de sterrenwacht.

Met de door ons ingezette activiteiten en doelen richten we op een brede groep binnen de regio van de VSB. Dit geldt voor zowel de jeugd, vaste of recreatieve bezoekers en de (amateur)waarnemers.

Wij onderscheiden dan ook de onderstaande doelgroepen:

- 1) Bezoekers Kijk-in avonden (variërend in alle leeftijden, te splitsen in incidenteel bezoek en de terugkerende bezoeker met als doel interesse in sterrenkunde te ontwikkelen)
- 2) Recreatieve bezoekers bestaande uit vakantiegangers in de Stedendriehoek en omgeving die op zoek zijn naar een uitgaansgelegenheid met enige educatieve waarde.
- 3) Groepen (incidenteel bezoek van groepen bijv. personeel, bejaarden en jeugdverenigingen, kerkgenootschappen en verjaardagspartijtjes)
- 4) Onderwijs; met name leerkrachten en leerlingen van circa 10 tot 15 jaar, d.w.z. de hoogste groepen van het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Deze leerlingen moeten nog keuzes maken voor hun vervolgopleiding en staan nog open voor nieuwe ontdekkingen in wetenschap en techniek. Ook voor de andere leeftijden kunnen wij activiteiten opzetten.
- 5) Waarnemers (vaste groep; kent de VSB en heeft sterke interesse in sterrenkunde)
- 6) Donateurs

35 jarig jubileum

In het jaar 2010 hebben wij ons 35 jarig jubileum mogen vieren. In dit jubileumjaar hebben wij dankzij donaties van de Rotary en de Lions hard gewerkt aan het interieur en onze presentatie mogelijkheden. In ons jubileumweekend van 19 en 20 november is in het bijzijn van vertegenwoordigers van Rotary en Lions uit Voorst onze vernieuwde Sterrenwacht gepresenteerd.

Ondanks aanpassingen in ons interieur zijn wij er in geslaagd om onze bijzondere sfeer in de boerderij te behouden. Tijdens een van de warme dagen begin juli nam het werk een aanvang en begonnen enthousiaste medewerkers met deze klus.

Aan de zuidwand zijn nu twee beeldschermen aanwezig waarop o.a. planetariumprogramma's goed tot hun recht komen en die de bezoeker uitdagen om interactief met sterrenkunde bezig te zijn. Aan de achterwand zorgt een metersgrote poster voor een sterrenkundige sfeer en dankzij een nieuwe HD-beamer en krachtige computer kunnen we het publiek schitterende multimedia presentaties voorschotelen.

Organisatie

De organisatie van de VSB bestaat per ultimo 2010 uit een bestuur van vier personen, een medewerkersgroep van 14 personen en een beheerder.

Stichtingsbestuur

Alex Scholten (voorzitter)
Wilfried Buijs (secretaris, Public Relations)
Gerard Tervelde (penningmeester)
Ard Hartsuijker (aandachtsgebied Onderwijs)

Medewerkersgroep

Hendrik Beijeman (publieksvoorlichting)
Annelies Bijkerk (bar/entree)
Ria Huigen (ondersteuning)
Rene Greve (social media en publieksvoordrachten)
Jaap van 't Leven (website, astrofotografie en publieksvoordrachten)
Coen van Putten (publieksvoordrachten en bibliotheek)
Stefan Reugebrink (technisch onderhoud en ondersteuning)
Andy Schotpoort (redactie astrovisie en technisch onderhoud)
Christiaan Schriks (ondersteuning)
Jan Teule (publieksvoordrachten)
Mendel in 't Veld (ondersteuning)
Sandrien van der Velden (bar/entree)
Henk de Weerd (ondersteuning)
John van der Weerd (ict)

Beheerder

Hans Luidens (verkoop & verhuur kijkers)

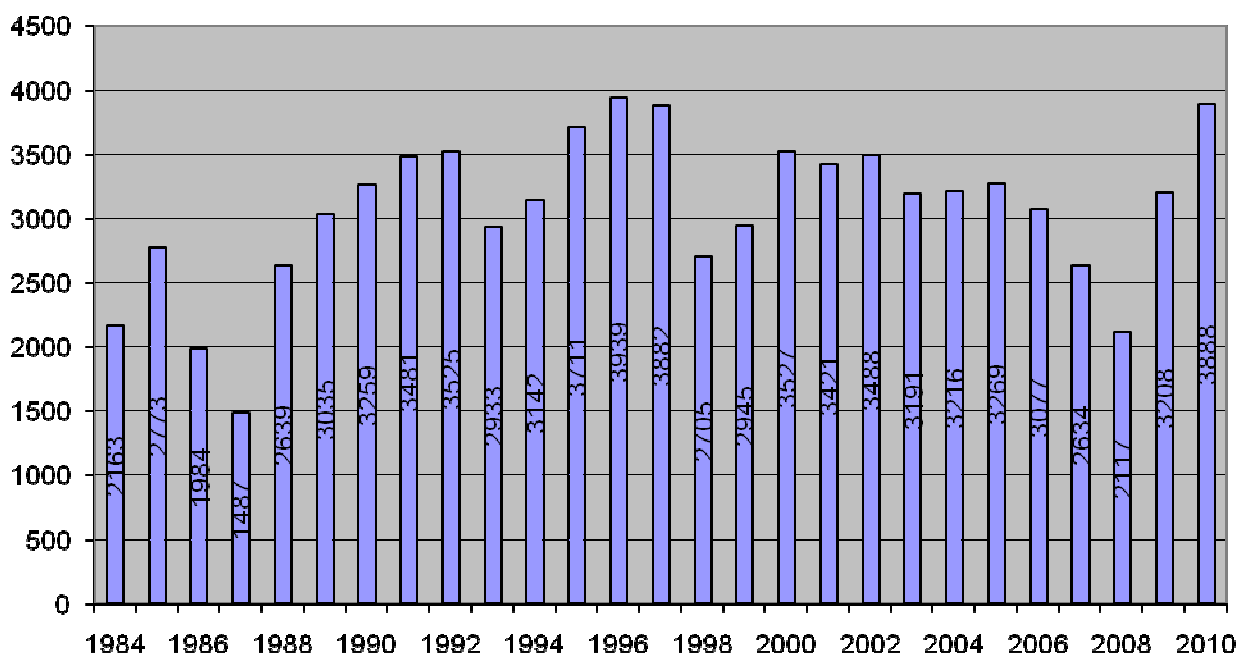
Bereikte doelen 2010

Begin 2009 heeft de VSB het doel uitgesproken om de sterrenwacht "op de kaart" te zetten en heeft daar onderstaande doelstelling voor geformuleerd:

De VSB wil zich in de regio blijven profileren als instelling voor publieksvoorlichting over sterrenkunde, ruimtevaart en aanverwante wetenschappen, waarbij zij zich blijft richten op het algemene publiek (in het bijzonder de 'recreatieve' bezoeker) en op educatieve doelgroepen (basis- en voortgezet onderwijs).

Onderstaand treft u de uitwerking aan hoe de VSB deze doelstelling heeft uitgewerkt. In totaliteit ontvingen wij in het jaar 2010 ruim 3.800 bezoekers. Ten opzichte van het jaar daarvoor een stijging van 19%.

VSB aantal bezoekers per jaar

1. Kijk-in avonden

Iedere vrijdagavond (m.u.v. feestdagen) werden er door medewerkers of gastsprekers lezingen gehouden over actuele onderwerpen en werd de avond, mits helder weer, afgesloten met waarnemen bij de grote telescoop. De 48 kijk-in avonden waren in 2010 goed voor ruim 1.600 bezoekers.

Gast sprekers

Op onze reguliere kijk-in avonden werden er ook een aantal gast sprekers uitgenodigd. In totaal hebben we zes gast sprekers ontvangen. De gast sprekers hebben veelal hun sporen verdiend in de professionele wereld van de sterrenkunde.

Op 5 februari gaf drs. Diederik Kruijssen een lezing over diverse kosmische bedreigingen voor onze planeet. Wat zijn de effecten van naburige supernova's of botsende melkwegstelsels?

De rode planeet Mars stond centraal in een lezing van Jan Viester op 4 juni. Via een multimedia presentatie kreeg de bezoeker een terugblik van de Mars waarnemingen, maar ook actuele beelden vanuit de satellieten die rond Mars draaien.

In het voorjaar kwam de IJslandse vulkaan Eyjafjallajökull tot uitbarsting, deze had een enorme invloed op de Europese luchtvaart. De uitbarsting en de vulkaan stonden centraal op 1 oktober in een presentatie over IJsland door dr. Joachim Rozemeijer (Universiteit Utrecht).

Op 15 oktober gaf prof. dr. Henny Lamers van de Universiteit Utrecht een lezing over mogelijk andere vormen van leven in het heelal. Via mooie foto's nam hij ons mee in deze zoektocht van de mens naar het buitenaards leven.

Een andere presentatie, maar dan over de grenzen van het heelal werd gegeven op 29 oktober door prof. dr. John Heise (SRON Utrecht). Hij liet de bezoeker kennis maken met sterrenstelsels, quasars, superclusters en zwarte gaten.

Op 10 december nam Jan Viester het publiek mee op een wandeling door de stad Middelburg. In deze stad werd vierhonderd jaar geleden de telescoop uitgevonden en zijn er nog vele herinneringen aan het wetenschappelijke verleden te vinden.

Groepen

Naast de reguliere vrijdagavond openstellingen is de VSB ook, op afspraak, te bereiken voor groepen. In 2010 mochten we weer diverse groepen ontvangen, die varieerde van schoolklassen, personeelsverenigingen, familiegroepen tot groepen die een recreatief bezoek brachten aan onze sterrenwacht.

In totaal hebben we 37 groepen ontvangen die in totaal goed waren voor ongeveer 1.100 bezoekers.

2. Cursussen

In het jaar 2010 hebben we in samenwerking met Triangulum uit Apeldoorn een tweetal cursussen gegeven. De cursusavonden werden afwisselend verzorgd door medewerkers van de VSB en van Triangulum.

Een "Beginnerscursus Sterrenkunde" in het najaar, onderwerpen die aan bod kwamen waren: Het aantal cursisten aan deze beginnerscursus bedroeg 24.

- A. Aarde, Maan & Zon
- B. Planetenstelsel
- C. Sterrenhemel herkennen
- D. Melkweg
- E. Heelal
- F. Telescopen en andere varia

In het voorjaar organiseerden we, in samenwerking met Triangulum een cursus "Algemene Sterrenkunde" met onderwerpen:

- A. Inleiding-Geschiedenis
  - B. De Planeten
  - C. Kleine Hemellichamen
  - D. Elektromagnetisch spectrum
  - E. Zon & Sterren
  - F. Afstanden in het Heelal
  - G. Opbouw van het Heelal
  - H. Telescopen en andere varia
- Aan deze cursus namen 22 mensen deel.

3. Waarnemingsactiviteiten

In 2010 heeft de VSB weer diverse waarnemingsactiviteiten ingepland die regelmatig bezocht werden door geïnteresseerden. Met name door het aanwezige instrumentarium en de nog relatief donkere waarnemingsomstandigheden kan de VSB de amateur-sterrenkundigen ondersteunen bij het verrichten van hun waarnemingen. Sinds vele jaren wordt hierbij dankbaar gebruik gemaakt van de faciliteiten die het observatorium van de VSB en de daarin opgestelde computergestuurde 30 cm-telescoop biedt. Regelmatig werden 'Praktijkavonden' georganiseerd waarbij onderwerpen als Orioniden, Ruimtepuin, Satellietbanen en de Winterhemel aan bod kwamen.

Waarnemingsacties werden georganiseerd rond de verschijning van de meteorenzwermen Perseïden (augustus) en Geminiden (december). Op 8 juli werd door een aantal medewerkers een waarnemingsexpeditie uitgevoerd naar de omgeving van het Duitse Osnabrück om een bedekking van een heldere ster door een planetoïde te kunnen waarnemen; helaas bleek achteraf de voorspelde bedekkingszone enkele tientallen kilometers verschoven en hadden zij geen positieve waarnemingsresultaten.

4. Overige bezoekersactiviteiten

"Zabuki-Cool Science for curious kids"

Op 10 maart zijn drie medewerkers van de VSB te gast geweest bij het Kinder Science Cafe (Zabuki) in Deventer. Het was een geslaagde middag met een aantal leuke filmpjes over de lancering van de Space Shuttle en de Moonwalk van Michael Jackson. Na deze filmpjes konden de kinderen zelf aan de slag met het bouwen van een sterrenlobe, maanpuzzels, het maken van een maankrater, zonnestelsels maken, ervaren hoe je gewicht is op een andere planeet. Aansluitend werkten wij mee aan een experiment van Zabuki en als gast was uitgenodigd filosoof Karin van de Heijden van Academia Vitae. Op basis van ons "naar de sterren verhaal" praatte zij met ieder groepje kinderen over zaken als:

- Het verschil tussen astrologie en sterrenkunde
- Wat is "leven?"
- Kun je communiceren met buitenaards leven/aliens en hoe?

"Landelijke Sterrenkijkdagen"

Traditiegetrouw nam de VSB weer deel aan de Landelijke Sterrenkijkdagen. Deze werden dit jaar gehouden in het weekend van 19 en 20 maart. Speciaal voor dit weekend werden er korte lezingen gehouden over de maan, de sterrenhemel en Saturnus.

"Zomerse Zondag"

In de zomermaanden hield de VSB een paar speciale zondagmiddag-openingen rond het thema 'De Zon' en kon het publiek met de nieuw aangeschafte speciale zonnetelescoop naar de zon kijken.

"Sterrenkunde voor de Jeugd"

Op zaterdagmiddag 16 oktober werd een speciale jeugdmiddag georganiseerd. Een groep van 20 kinderen nam enthousiast deel aan diverse activiteiten zoals het lanceren van waterraketten, het maken van een levend schaalmodel van het zonnestelsel, maankraters gooien en een tekenwedstrijd.

"Oktober Kennismaand"

In de maand Oktober deed ook de VSB weer mee aan de landelijk opgezette themamaand met allerlei activiteiten. Een groot gedeelte van het programma bestond uit een drietal lezingen met gastsprekers. (zie voor de inhoud hoofdstuk 1).

De sterrenwacht was ook een zondagmiddag open om met de nieuwe zonnetelescoop naar de zon te kunnen kijken. Speciaal voor de jeugd werden er een aantal leuke proefjes gedaan, zodat ook bij minder zonnig weer er een leerzaam en leuk bezoek van gemaakt werd.

"Missie Maan"

In het kader van ons vijfendertig jubileum hebben wij aan de basisscholen in de gemeente Voorst als kado het project Missie Maan aangeboden. In totaal hebben hier zeven basisscholen aan deelgenomen. In de vroege november- of decemberochtend kon via de telescoop naar de maan gekeken worden. Ook werden in de schoolklassen één of meerdere gastlessen over de maan verzorgd.

"Nacht van de Nacht"

VSB heeft ook dit jaar weer meegedaan aan de zesde Nacht van de Nacht. Op 30 oktober werd er minder verlichting aan gedaan, waardoor de sterrenhemel beter is waar te nemen.

Naast een speciale kijk-avond in Bussloo waren ook een paar vrijwilligers actief op een drukbezochte manifestatie van het milieu-educatie-centrum 'De Ulebelt' in Deventer.

5. Website

De website is in de loop van het jaar voorzien van een modernere uitstraling en is gebruikersvriendelijker gemaakt. Zo is er meer ruimte voor ons programma en kunnen er meer artikelen geplaatst worden. Ook werden de eerste linkjes naar You Tube geplaatst, zodat achter de computer naar activiteiten van de sterrenwacht gekeken kan worden.

Onze site is een belangrijk instrument, zodat de weg naar Bussloo ook via dit medium gevonden wordt.

6. Astrovisie

Ons kwartaalblad "Astrovisie" is vier keer verschenen, met daarin pakkende thema's en verhalen. Met ondermeer aandacht voor een heldere vuurbol die waargenomen was, de sterbedekking door een planetoïde op 8 juli, de Perseïdenactie en ander belangrijk astronomie nieuws.

Elk kwartaal zorgt een enthousiaste groep medewerkers ervoor, dat onze donateurs en bezoekers een indruk krijgen van het reilen en zeilen van de Volkssterrenwacht Bussloo

7. Financiën

Het jaar 2010 werd met een positief resultaat afgesloten. Mede door de zeer positieve ontwikkeling van het aantal bezoekers. Ook het aantal donateurs zat in een stijgende lijn en vormt een belangrijke inkomstenbron.

Belangrijke investeringen in het interieur en de presentatie-mogelijkheden konden gerealiseerd worden dankzij forse donaties van de Rotary en Lions uit Voorst.

8. Publiciteit

In het jaar 2010 heeft de VSB regelmatig in de publiciteit gestaan. Diverse dag- en weekbladen publiceerden over onze activiteiten en programma's. Ook op de radio was hier aandacht voor. Deze publiciteit blijft belangrijk zodat de bezoekers de weg naar onze sterrenwacht kunnen vinden.

9. Sterrenkundige contacten

De Volkssterrenwacht Bussloo werkt nauw samen met andere sterrenkundige organisatie. Via het lidmaatschap van de LSPS (Landelijk Samenwerkende Publiekssterrenwachten) worden gezamenlijke initiatieven ontplooid en vindt uitwisseling van kennis en ervaringen plaats.

Binnen de regio is er een goede samenwerking met de sterrenkundige vereniging 'Triangulum' (afdeling binnen de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Weer- en Sterrenkunde, KNVWS). Er is een gezamenlijk cursusprogramma ontwikkeld (zie hoofdstuk 3). Ook werd samengewerkt in de praktijk- en waarnemingsavonden.

